

ผลของการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังต่อพฤติกรรมความเจ็บป่วย
และการรับรู้คุณค่าการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วยใน
โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดสิงห์บุรี

อรพิน พวกอิม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มกราคม 2547

ISBN 974-382-762-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ อรพิน พวกอิม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ บาร์มี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ ขำอยู่)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ บาร์มี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ ขำอยู่)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนี สรรเสริญ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 13 เดือน มกราคม พ.ศ. 2544

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา ช่วยแนะนำ
ข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมทั้งเป็นกำลังใจอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬาลักษณ์ บารมี
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ ขำอยู่ และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้
แนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์
ครั้งนี้ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในทุก ๆ
ด้าน เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ดังปรากฏชื่อใน
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ และแบบสอบถาม รวมทั้ง
ข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าช้าง โรงพยาบาลพรหมบุรี หัวหน้ากลุ่ม
การพยาบาล และพยาบาลทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาความเพียงพอ
เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางระจัน โรงพยาบาลค่ายบางระจัน
หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล และพยาบาลทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนางาน

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวทุกท่าน ที่ให้โอกาสให้การ
สนับสนุน และให้กำลังใจด้วยดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

อรพิน พวกอิม

44910509 : สาขาวิชา: การบริหารการพยาบาล; พย.ม. (การบริหารการพยาบาล)

คำสำคัญ : รูปแบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย / พฤติกรรมความเจ็บป่วย / การรับรู้คุณค่าการวางแผน
จำหน่ายผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ

อภินันท์ พงศ์มณี: ผลของการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังต่อพฤติกรรม
ความเจ็บป่วยและการรับรู้คุณค่าการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วยใน โรงพยาบาล
ชุมชน จังหวัดสิงห์บุรี (EFFECTS OF UTILIZING DISCHARGE PLANNING MODEL FOR PATIENTS
WITH CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE ON ILLNESS BEHAVIORS AND
PROFESSIONAL NURSES' PERCEPTION OF VALUES OF DISCHARGE PLANNING IN INPATIENT
UNIT, COMMUNITY HOSPITALS, SINGBURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: จุฬาลักษณ์
บารมี, Ph.D., อาวีรัตน์ ขำอยู่, D.S.N., ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา, กศ.ด. 207 หน้า. ISBN 974-382-762-9

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยต่อ
พฤติกรรมความเจ็บป่วยและการรับรู้คุณค่าการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างแบ่ง
ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม คือ ผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังซึ่งเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยในที่โรงพยาบาล
ค่ายบางระจัน จำนวน 20 ราย ที่ได้รับการแนะนำตามปกติจากหอผู้ป่วย และกลุ่มทดลอง คือ ผู้ป่วยโรคปอด
อุดกั้นเรื้อรัง ซึ่งเข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลบางระจัน ที่ได้รับรูปแบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย
จากพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 20 ราย นอกจากนี้ได้มีการวัดการรับรู้คุณค่าการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยจาก
พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 10 ราย ที่เข้าร่วมในการทดลองในการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยในกลุ่ม
ทดลองด้วย กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีการจับคู่ในจำนวนครั้งที่นอนในโรงพยาบาลและระยะพักในโรงพยาบาล
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมความเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
2) แบบสอบถามการรับรู้คุณค่าการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ ค่าความเที่ยงของแบบ
สัมภาษณ์และแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .91 และ .94 ตามลำดับ

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังการทดลองผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังกลุ่มควบคุมที่ได้รับการวางแผนที่ไม่ใช้รูปแบบ และ
กลุ่มทดลองที่ได้รับการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยที่ใช้รูปแบบ มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความเจ็บป่วยอยู่ในระดับ
ปานกลาง และมากที่สุด ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมความเจ็บป่วยของผู้ป่วยในกลุ่มทดลองสูงกว่าใน
กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นมากกว่าร้อยละ 99.99

2. พยาบาลวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยการรับรู้คุณค่าการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยก่อนและหลังการใช้รูปแบบ
การวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้คุณค่าการวางแผน
จำหน่ายผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างไรก็ตามการแตกต่างกันเป็นการ
แตกต่างที่ไม่มีความสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95.00

44910509 : MAJOR: NURSING ADMINISTRATION; M.N.S. (NURSING ADMINISTRATION)

KEYWORDS : DISCHARGE PLANNING MODEL / ILLNESS BEHAVIOR / PROFESSIONAL NURSES' PERCEPTION OF VALUE OF DISCHARGE PLANNING

ORAPIN PUAK-IM : EFFECTS OF UTILIZING DISCHARGE PLANNING MODEL FOR PATIENTS WITH CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE ON ILLNESS BEHAVIORS AND PROFESSIONAL NURSES' PERCEPTION OF VALUES OF DISCHARGE PLANNING IN INPATIENT UNIT, COMMUNITY HOSPITALS, SINGBURI PROVINCE. THESIS ADVISORS: JULALUK BARAMEE, Ph.D., AREERUT KHUMYU, D.S.N., PONGSRI DEITLERTNAPHA, Ed.D. 207 P. ISBN 974-382-726-9

The purpose of this quasi-experimental research was to examine the effect of the discharge planning model for patients with chronic obstructive pulmonary disease (COPD) on illness behaviors and professional nurses' perception of values of the model. The research design was two-group, pretest posttest. Twenty patients with COPD from Bangrachan Hospital and twenty from Khaibangrachan Hospital were assigned as the control group, and the experimental group respectively. Samples in the experimental group received care provided by ten professional nurses trained to use the discharge planning model while samples in the control group received regular care. Data was also collected from 10 professional nurses providing care to patients in experimental group. The instruments used in the study were 1) the illness behaviors of COPD, and 2) the professional nurses' perception of values of the discharge planning. Cronbach's alpha coefficient of the instruments were .91 and .94 respectively.

The findings revealed that:

1. After receiving the discharge planning model, After the experiment, the average mean score of the illness behavior of the patient in the experiment group was statistically significance higher than in the control group at the confidence level at 99.99%.

2. After utilizing the discharge planning model, Professional nurses' perception of values of the discharge planing model was increased after the utilization of the model. However, there was no statistically significance of the difference at the confidence level of 95.00%.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	5
ปัญหาการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง.....	14
ความหมายของโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง.....	14
พยาธิสภาพของโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง.....	14
อาการของโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง.....	15
สาเหตุของการเกิดโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง.....	15
ระดับความรุนแรงของโรค.....	16
แนวทางในการรักษาพยาบาลโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง.....	16
ภาวะแทรกซ้อน.....	17

บทที่	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย.....	19
ความหมายของการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย.....	19
ความสำคัญของการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย.....	20
วัตถุประสงค์ของการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย.....	22
บทบาทของพยาบาลวิชาชีพในการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย.....	22
รูปแบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง.....	26
พฤติกรรมความเจ็บป่วย.....	37
ความหมายของพฤติกรรมความเจ็บป่วย.....	37
แนวคิดของพฤติกรรมความเจ็บป่วย.....	37
ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความเจ็บป่วย.....	41
การรับรู้คุณค่าการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผลการวิจัย.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	87
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	89
บรรณานุกรม.....	90

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก.....	100
ภาคผนวก ข.....	102
ภาคผนวก ค.....	110
ภาคผนวก ง.....	115
ภาคผนวก จ.....	204
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	207

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวน ค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ป่วยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา จำนวนครั้งที่นอนในโรงพยาบาล ระยะพักในโรงพยาบาล ประวัติการได้รับความรู้เรื่องโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และระดับความรุนแรงของโรค.....	64
2 จำนวน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง พยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน	65
3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมความเจ็บป่วยของผู้ป่วย โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ก่อนได้รับรูปแบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย ทั้งในกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง.....	66
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมความเจ็บป่วยของผู้ป่วย โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองภายหลังได้รับรูปแบบ การวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย จำแนกตามรายด้านและรายข้อ.....	67
5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนพฤติกรรม ความเจ็บป่วยก่อนใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยระหว่างกลุ่มควบคุมกับ กลุ่มทดลอง.....	72
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนพฤติกรรม ความเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ภายหลังได้รับรูปแบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย.....	72
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้คุณค่าการวางแผนจำหน่าย ผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพก่อนและหลังการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย...	73
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการรับรู้คุณค่า การวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ การวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย $n = 10$	76

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	12
2 แสดงรูปแบบอธิบายพฤติกรรมความเจ็บป่วย	38
3 กระบวนการให้คุณค่า.....	46
4 แสดงระยะเวลาและกิจกรรมในกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง	60
5 แสดงรายละเอียดของกิจกรรมการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยในกลุ่มควบคุมกับ กลุ่มทดลอง	61